

Чорнобильська
атомна

«Саркофаг»: вахти триватимуть вічно

Пам'ятаю, як без малого 14 років тому всі газети писали про закінчення будівництва «саркофага» над зруйнованим четвертим блоком Чорнобильської атомної електростанції. Тоді мало згадувалось, що будівельники працювали у надвисоких радіаційних полях, що завдяки їх подвигу ми сьогодні значнок мірою відгороджені від цього шаленого радіаційного випромінювання. «Укриття» четвертого блоку височить, наче величезний монстр. На нього навіть страшнуvато дивитись. Висота самого «саркофага» — 75 метрів, а над ним ще такої ж висоти вистяжна труба.

● Цей 150-метровий монстр — об'єкт «Укриття», знаменитий «саркофаг» над розвалом четвертого блоку Чорнобильської атомної.

Біля «саркофага» нас зустрічає Володимир Олександрович Каштанов, начальник відділу експлуатації, і, власне, він разом з двома працівниками відділу зовнішніх зв'язків, Світланою Лінкевич та Валентиною Одиницею, весь час супроводжує нас по четвертому блоку.

Спочатку у спеціальному приміщенні, яке знаходиться досить далеко від блоку, нас повністю переодягають, видаючи і білизну, і костюм, і куфайку, і каску, і навіть шкарпетки з черевиками. Володимир Олександрович попереджає, щоб ми одягли маски і рукавички.

Після перевірки перепусток

і допусків ми нарешті ступаємо на доріжку, яка веде до непримітних дверей у стіні «саркофага». І ось ми вже безпосередньо на колишньому четвертому блоці, який був гордістю Чорнобильської атомної. В приміщеннях блоку пусто, холодно, якимось моторошно від того, що колись буквально в один момент це все, вся апаратура були знищені. Тепер на блоці кожного дня працює 120-140 чоловік, які несуть постійну вахту по нагляду за безпекою блоку. Адже в його надрах, за нагромадженням бетонних плит, залізної арматури затаївся ворог. Там і досі тліє 160-190 тонн ядерного палива. Воно перемішане з бето-

ном, з піском, яким у далекому 1986-у розвал реактора засипали з вертольотів. Тоді думалося, що з цим паливом можна буде справитись. Та, на жаль, воно й досі являє величезну загрозу.

Ми йдемо з однієї кімнати в іншу, знайомимось з людьми, які працюють тут щодня. Як на мій погляд, то всі вони справжні герої. Вони ж себе такими не вважають. Кажуть, що просто виконують потрібну людям роботу тут, на «Укритті». Кожному ж бо своє. І в цих словах звучить чи не найбільший вияв їх героїзму, їх душевної глибини.

Щодня вони виходять сюди,
(Закінчення на 2-й стор.)

«Саркофаг»: вахти триватимуть вічно

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.

вірніше, їх привозять із Славутича. Так само, як і нас, переодягають в спеціальний одяг, і вони працюють цілу зміну, стежачи за численними приладами, датчиками, гарантуючи безпеку блоку.

Знайомимось з начальником зміни блоку Олександром Михайловичем Ківеровим. Він спокійно, повільно розповідає про себе, про своїх товаришів, про те, що вони контролюють прилади, здійснюють дозиметричні допуски, визначають стан самого «Укриття».

Всюди у нас під ногами захист із свинцевих пластин, яскраво-жовті мати американського виробництва, всередині яких свинцева вата. Всі приміщення добре захищені від радіаційного випромінювання, кожну вахту на виході перевіряють, тут не допускають, щоб радіаційні дози були вищими, ніж ті, що передбачені за нормою.

А Володимир Олександрович веде нас тим часом по так званому «золотому» коридору, що колись об'єднував всі чотири блоки, в глибину четвертого. Відкриває одні за одними добре ізольовані двері. І ось ми у залі, фотографії якого в доварійний період систематично обходили всі газети. Це була гордість станції. Зал був буквально напакований найрізноманітнішою апаратурою, датчиками, лампочками, комп'ютерами. За пультами сиділи працівники атомної у білих костюмах. Все здавалось тоді таким красивим, таким мирним... І ось цей зал сьогодні. Душа болить, коли бачиш понівечені вибухом стіни, вирвані проводи, стенди, які дивляться на нас пустими очима колишніх приладів та лампочок. Що тут сказати. Мовчить поряд з нами і наш добрий гід. А потім веде далі. Перед якимись дверима він попереджає, що в наступному приміщенні ми маємо право побути не більше однієї хвилини. Висока радіація. І ось двері відчиняються, і ми на зовсім невеликій площадці застигаємо від жахливої картини. Перед нами початок розвалу реактора. Десь там, у його глибинах, під громадям зруйнованих плит і тліють оті 160-190 тонн ядерного палива. Наш фотокореспондент клацає затвором фотоапарата.

— Все. Закінчуйте роботу. Пішли звідси, — командує Володимир Олександрович.

Виходимо з блоку на чисте повітря. Знову через прохідні. Знову у приміщення, де нас мають переодягти. Перед входом заміряють прийняту на блоці дозу. На моєму одя-

зі 30 мілірентген. І це буквально за якусь годину перебування на блоці. Правда, ми не дуже журимось з цього. Бо одразу ж весь брудний одяг знімаємо, миємось, переодягаємось у своє.

Потім ідемо до управління об'єкта «Укриття». Тут має відбутись наша зустріч з заступником начальника об'єкта Артуром Анваровичем Корнєєвим. Відповідно до програми перебування на станції він нас приймає одразу, тепло вітається, згадуючи попередні публікації «Київської правди», тих працівників, які їх готували.

— Артуре Анваровичу, яку небезпеку являє сьогодні для навколишнього середовища, для людей зруйнований четвертий блок?

— Прямої небезпеки немає. Адже ми буквально вдень і вночі працюємо над тим, щоб процес, який відбувається у

«Укриття», вчені зможуть для своїх досліджень брати проби. А тоді вже можна буде робити якісь висновки, іти далі.

— Можна сказати, що вахти на «Укритті» триватимуть вічно...

— Можливо, і не вічно, можливо, через 10-20 років вчені знайдуть щось, що звільнить людство від цього потаємного ворога, від цієї небезпеки. У всякому разі, сьогодні і ще на багато років вперед вахти триватимуть. Ми все робимо для того, щоб наші онуки не кидали у майбутньому каміння на наші могили.

— Ви казали, що було декілька проектів, що стосуються «саркофага».

— Так. Ось один з них. Пропонувалося вирити біля підніжжя

«саркофага» величезний котлован і в нього б поступово здійснювалось сповзання цієї махіни. Але і від цього, як і від багато чого іншого, довелося відмовитись. Адже треба врахувати, що станція стоїть у

такій місцевості, де дуже багато ґрунтових вод, а вода, якщо вона потрапить у саме серце колишнього реактора, може натворити таких бід... От ми і несемо вахти, робимо все для сьогоднішньої і завтрашньої безпеки «Укриття». Це наше основне завдання перед нинішнім і перед майбутніми поколіннями.

— Як потреби «Укриття» забезпечуються матеріально?

— Уряд дає нам гроші на комплексні програми, без яких існування «Укриття» неможливе. Надходять кошти і від зарубіжних інвесторів. Ось прямо сьогодні Європейський Союз виділив четвертому блоку вже другий транш у сумі 54 мільйони доларів, щоб можна було почати спорудження нового легшого «Укриття», щоб можна було перетворити «саркофаг» в екологічно чистий об'єкт. Враховуючи сьогоднішній транш, ми вже отримали від Європейського Союзу 100 мільйонів доларів.

— Ви багато уваги приділяєте контролю радіаційного забруднення довколишнього середовища.

— Звичайно, без цього не можна. І саме у світі контролю я можу з упевненістю сказати, що наше «Укриття» сьогодні практично не впливає на оточуюче середовище. Щоб так було і далі, ми тут і працюємо.

О. ДЕЙНЕКО.

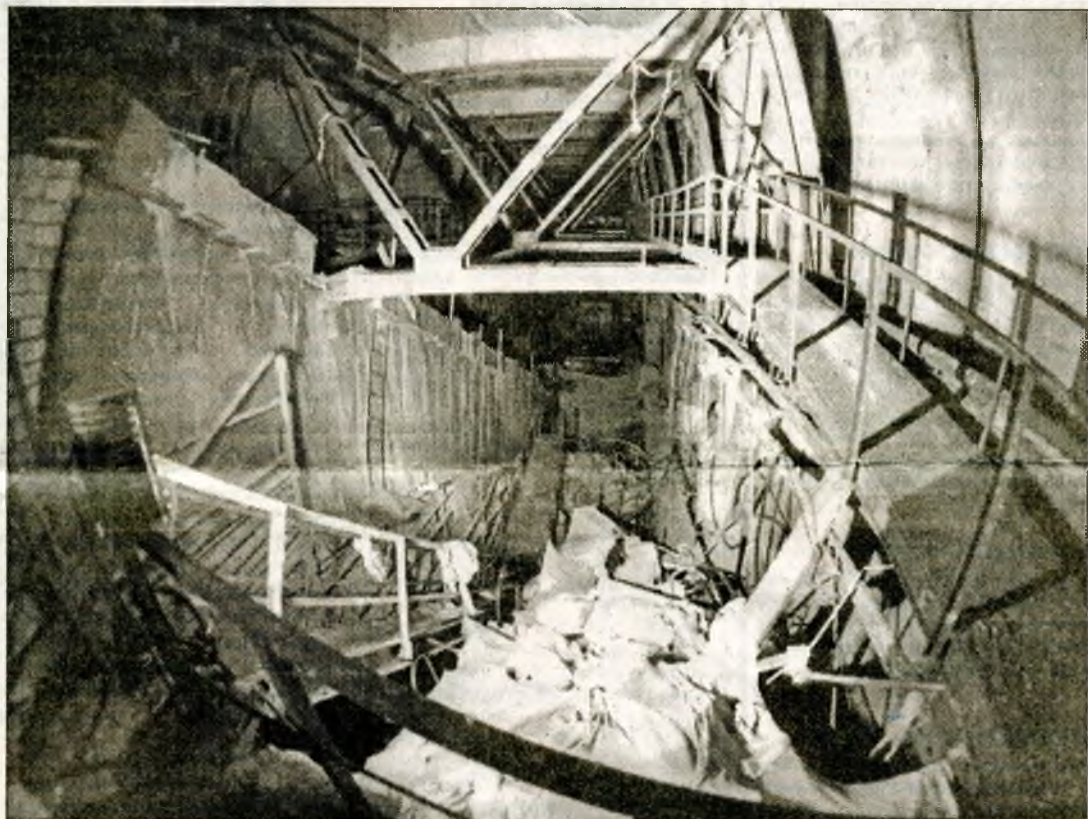
● Заступник начальника об'єкта «Укриття» Артур КОРНЄЄВ.

● Начальник відділу експлуатації Володимир КАШТАНОВ у зруйнованому залі управління четвертим блоком.

● «Укриття». Чергові дозиметристи Едуард ТИТОВ, Олександр КАРЛОВ, Микола ПЕТУХОВ.

● Хаос із бетонних блоків, арматури. А ліворуч внизу, зовсім близько від нас, колишній реактор, що і сьогодні являє смертельну небезпеку. Фото Л. ДОБРОВОЛЬСЬКОГО.